EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 29.1.2026.
COM(2026) 40 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA

o međuevaluaciji programa Carina za suradnju u području carine za razdoblje 2021. – 2027.

{SWD(2026) 20 final}

1. Uvod

Carinska unija EU-a, kao isključiva nadležnost Europske unije koja se temelji na Carinskom zakoniku Unije[1] (CZU), važan je stup jedinstvenog tržišta. Jamči slobodno kretanje robe unutar carinskog područja EU-a uz primjenu jedinstvene carinske tarife i usklađenih pravila na vanjskoj granici. CZU-om, koji je donesen 2013. i postupno se provodi od 2016., uspostavljen je okvir za potpuno elektroničko carinsko okruženje bez papira i ujednačenu primjenu carinskog zakonodavstva u svim državama članicama. Da bi se ta vizija ostvarila, potrebna je provedba na nacionalnoj razini, ali i znatno zajedničko ulaganje u velike europske elektroničke sustave, zajedničke metode rada i osposobljavanje kako bi se osiguralo neometano jedinstveno funkcioniranje carinskih uprava. Namjena je programa Carina da osigura tu podršku. U okviru tog programa udružuju se resursi i stručno znanje kako bi carinska unija nastavila funkcionirati u kontekstu sve većeg obujma trgovine, novih tehnologija i promjenjivih geopolitičkih pritisaka.

Program Carina za razdoblje 2021. – 2027., uređen Uredbom (EU) 2021/444, aktualni je program suradnje EU-a u području carine, koji se primjenjuje od 2021. do 2027. Cilj je programa Carina podržati carinsku uniju EU-a i carinska tijela koja sudjeluju u programu da djeluju kao jedno tijelo kako bi se zaštitili financijski i gospodarski interesi Unije i njezinih država članica, osigurala sigurnost i zaštita unutar Unije te kako bi se Unija zaštitila od nepoštene i nezakonite trgovine, a zakonite poslovne aktivnosti olakšale. Program podupire pripremu i ujednačenu provedbu carinskog zakonodavstva i politike u cijeloj Europi; suradnju između carinskih tijela; izgradnju administrativnih kapaciteta i kapaciteta u području informacijskih tehnologija (IT), uključujući osobne kompetencije i osposobljavanje, kao i razvoj i rad europskih elektroničkih sustava; inovacije u području carinske politike.

Proračun programa iznosi 950 milijuna EUR u razdoblju od 2021. do 2027., odnosno u razdoblju sadašnjeg višegodišnjeg financijskog okvira (VFO). U usporedbi s prethodnim programom Carina 2020 (523 milijuna EUR), proračun aktualnog programa gotovo se udvostručio. To pokazuje razmjer digitalizacije i operativnu ambiciju u okviru ovog VFO-a za provedbu CZU-a, pri čemu potpuna provedba programa rada CZU-a treba biti dovršena najkasnije 31. prosinca 2025. To financiranje omogućuje razvoj naprednih elektroničkih sustava koji pojednostavnjuju carinske postupke, povećavaju sigurnost jedinstvenog tržišta EU-a i carinskim tijelima omogućuju da odgovore na nove globalne trgovinske izazove.

Najveći dio proračuna (više od 90 %) namijenjen je za razvoj i održavanje zajedničkih komponenti europskih elektroničkih sustava, razvijenih na razini Unije i dostupnih svim državama članicama. Te komponente omogućuju učinkovitu provedbu carinske unije i djelotvornu suradnju carinskih tijela država članica. Sustavi su osmišljeni tako da nude neometano i sigurno elektroničko okruženje za razmjenu podataka među carinskim tijelima i s gospodarskim subjektima te dobro upravljanje rizicima.

Preostalim dijelom proračuna podupiru se aktivnosti suradnje i aktivnosti za razvoj osobnih kompetencija. One povećavaju operativnu sposobnost i uspješnost nacionalnih carinskih

[1] Uredba (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o Carinskom zakoniku Unije.

uprava te pospješuju njihovu suradnju i razmjenu znanja. Posebno podupiru suradnju, osposobljavanje, radne skupine, seminare i radionice, radne posjete i timove stručnjaka na temelju projekata, tj. strukturiranu suradnju između promjenjivog broja država članica sudionica koje su zainteresirane za određenu temu. Osposobljavanje se nudi na „Carinskom i poreznom portalu EU-a za učenje" (koji se naziva i sustav za upravljanje učenjem (LMS)).

2. Nalazi međuevaluacije

U ovom su izvješću izloženi nalazi međuevaluacije programa Carina za razdoblje 2021. – 2027., u skladu s člankom 14. Uredbe (EU) 2021/444. Izvješće se temelji na radnom dokumentu službi, u kojem se detaljno ispituju dosadašnja provedba i uspješnost programa Carina (2021. – 2024.). U međuevaluaciji se primjenjuju kriteriji za bolju regulativu kako bi se procijenila djelotvornost, učinkovitost, usklađenost, dodana vrijednost EU-a i relevantnost programa. U njoj su u prvom planu zajedničke komponente europskih elektroničkih sustava, ali se i ažurira analiza aktivnosti suradnje provedena u prethodnim studijama. Međuevaluacija obuhvaća nove aspekte trenutačnog programa, kao što su aktivnosti povezane s izgradnjom kapaciteta i zajedničkim osposobljavanjem te inovacijske aktivnosti. Timovi stručnjaka također su dio analize jer su te aktivnosti novije u odnosu na druge aktivnosti suradnje uvedene u okviru programa Carina 2020.

U smislu metodologije, u međuevaluaciji je korištena kombinacija pokazatelja okvira za praćenje i evaluaciju na razini portfelja i detaljnog uvida u istraživanja na temelju studija slučaja o zajedničkim komponentama europskih elektroničkih sustava. Međuevaluacija je dopunjena ciljanim i općim istraživanjem koje obuhvaća cijelu programsku potporu. Taj pristup u skladu je s načelom proporcionalnosti, s obzirom na to da europski elektronički sustavi čine najveći udio rashoda, te se njime uklanjaju nedostaci u dokazima iz prethodnih ciklusa evaluacije. Izrađene su četiri zasebne studije slučaja o specifičnim europskim elektroničkim sustavima i studija slučaja o LMS-u:

- **novi sustav kontrole uvoza EU-a (ICS2)**, koji doprinosi sigurnosti i zaštiti Unije ranim prikupljanjem i analizom informacija o robi koja ulazi u EU kako bi se identificirale potencijalno visokorizične pošiljke,
- **sustav razvijen za dokaz o statusu robe Unije (PoUS)**, čiji je cilj ujednačiti postupke u cijelom EU-u i doprinijeti uspostavi dosljednijeg, usklađenijeg, a time i pojednostavnjenog postupka povezanog s carinskim statusom robe Unije,
- **EU-ov novi sustav centraliziranog carinjenja za uvoz (CCI EU-a)**, koji pouzdanim trgovcima koji su ovlašteni u okviru CCI-ja omogućuje da carinske deklaracije podnose u jednoj državi članici EU-a dok se roba fizički podnosi na carinjenje u drugoj državi članici. Time se olakšava trgovina, a ujedno podupire djelotvorno upravljanje rizicima i zajednički mehanizam carinskih provjera te osigurava pravilna naplata carina i drugih davanja,
- **digitalizacija novih provjera uvoza kulturnih dobara (ICG)**, uključujući digitalnu suradnju s carinskim tijelima putem okruženja jedinstvenog sučelja EU-a za carinu. Budući da se taj sustav (i odgovarajuće provjere) trebao uvesti tek 28. lipnja 2025., ta studija slučaja odnosila se na pristup upravljanju razvojem ICG-a,

- studija slučaja o **LMS-u** izrađena je kako bi se analizirali troškovi i koristi tog novog portala na temelju ankete korisnika, ankete skupine za potporu osposobljavanju koju je prethodno provela Glavna uprava za oporezivanje i carinsku uniju (GU TAXUD), intervjua sa službenicima GU-a TAXUD i službenicima za osposobljavanje iz država članica te analize dokumentacije.

Prikupljanje podataka za ukupnu procjenu programa bilo je osmišljeno tako da se provodi sveobuhvatno, a da prioritet bude primarno istraživanje o najvažnijim pitanjima. Taj pristup uključivao je analizu dokumentacije (koja je obuhvaćala, među ostalim, podatke iz okvira za praćenje i evaluaciju), ciljane intervjue s dionicima, među ostalim službenicima Europske komisije, službenicima carinske uprave i gospodarskim subjektima, te anketu nacionalnih carinskih tijela.

2.1. Djelotvornost

Potpora iz programa Carina za **zajedničke komponente europskih elektroničkih sustava** važan je doprinos provedbi carinske politike EU-a i unapređenju sustava CZU-a prije roka za uvođenje 2025., a međuevaluacija to potvrđuje. Posebno vrijedi istaknuti napredak u trenutačnom uvođenju sustava ICS2, koji bitno utječe na proračun, a već je doprinio sigurnosti i zaštiti Unije zapljenom rizičnije robe. Taj složeni projekt razvijen na središnjoj razini tehnički je vrlo zahtjevan, a naišao je i na određene poteškoće, no njegov uspjeh dobar je znak za buduće inicijative pod vodstvom Komisije. U međuevaluaciji se ponovno potvrđuje važnost programske potpore za europske elektroničke sustave, ali se napominje i da, u pogledu nekih novijih sustava, kao što su PoUS i CCI EU-a, države članice kasne s razvojem nacionalnih komponenti i njihovim povezivanjem sa središnjim sustavom.

Aktivnosti suradnje koje se financiraju iz programa i dalje ostvaruju dobre rezultate. Te aktivnosti predstavljaju ljudsku dimenziju programa. One podupiru umrežavanje, preuzimanje odgovornosti za poteškoće i prilike za učenje. Osiguravaju i dosljedno osposobljavanje u cijelom EU-u, olakšavaju razmjenu primjera dobre prakse i promiču zajednička rješenja. Timovi stručnjaka djelotvorno nude prilike za suradnju između Komisije i nacionalnih carinskih tijela jer služe kao platforme za udruživanje stručnog znanja radi obavljanja zadaća u određenim područjima ili izvršavanja operativnih aktivnosti.

Novi **LMS**, pokrenut 2021., uspješno je zamijenio fragmentirani pristup koji se prethodno primjenjivao kad su aktivnosti osposobljavanja bile raspršene na više internetskih stranica. Korisnici cijene činjenicu da se sve aktivnosti nalaze na jednom portalu te općenito hvale određene značajke portala. To povećava vjerojatnost da će nacionalni službenici pohađati dostupne tečajeve. Sad je dostupno dovoljno podataka o trendovima korištenja, pa se može razmotriti postavljanje ciljeva te se mogu osmisliti načini daljnjeg razvoja publike. To uključuje uklanjanje poteškoća s kojima se države članice suočavaju kad nastoje povećati korištenje te funkcije tako da im se omogući da svoje sustave upravljanja učenjem izravno povežu s LMS-om.

U trenutačnoj verziji programa uvedene su **inovacije** kao specifičan cilj i vrsta djelovanja s ciljem stvaranja novih aktivnosti kao odgovor na novonastale izazove. Početna očekivanja još

nisu ispunjena. To se pripisuje vremenu potrebnom za uključivanje tog novog specifičnog cilja i definiranje koncepta inovacija i prihvatljivih aktivnosti. Predano vodstvo koje bi poticalo aktivnosti u tom području ili stvaralo sinergije s drugim potporama EU-a u tom području možda bi doprinijelo većem napretku.

2.2. Učinkovitost

U međuevaluaciji je na temelju protučinjeničnog pristupa ocijenjena troškovna učinkovitost triju razmatranih **europskih elektroničkih sustava**: sustava ICS2, PoUS-a i CCI-ja EU-a. Utvrđeno je da je pristup razvoju tih sustava troškovno učinkovitiji od mogućih alternativa, za koje bi bilo potrebno više financijskih i ljudskih resursa na nacionalnoj razini. Nacionalne carinske uprave i dionici iz sektora dobro su prihvatili vodstvo Komisije, a uzroci neučinkovitosti u većini su slučajeva bili decentralizirani aspekti europskih elektroničkih sustava. U povratnim informacijama sektora istaknuta je važnost komunikacije pogodne za poslovanje koja olakšava pravodobnu usklađenost, posebno za složene projekte. Istaknuta je i potreba za jasnim rokovima za uvođenje sustava, koji omogućuju postupnu provedbu ako su sustavi složeni. Iako provjere ICG-a još nisu uvedene, države članice dobro su prihvatile postupak razvoja, a primjer dobre prakse bila je ponovna upotreba postojećeg modula koji je razvila Glavna uprava za zdravlje i sigurnost hrane (GU SANTE).

Međuevaluacija je pokazala da su **aktivnosti suradnje** općenito pozitivno ocijenjene i korisne. Međutim, države članice ne sudjeluju proaktivno u timovima stručnjaka onoliko koliko bi mogle. U aktivnom sudjelovanju sprečava ih nedostatak kapaciteta, a administrativno opterećenje posebno utječe na osobe na vodećim položajima. Zbog toga države članice nisu voljne preuzeti te uloge.

Međuevaluacija se u velikoj mjeri temeljila na pokazateljima utvrđenima u Prilogu II. Uredbi (EU) 2021/444 o Programu te u dopunskom delegiranom aktu[2] i povezanom radnom dokumentu službi Komisije o **okviru za praćenje i evaluaciju**[3]. Novi okvir koji se primjenjuje od 2021. znatno je poboljšan u usporedbi s prethodnim okvirom. Međutim, i dalje nije optimalan u pogledu podataka koji se prikupljaju i načina na koji se zatim koriste. To je djelomično zato što je unatoč posljednjem valu racionalizacije okvir za praćenje i evaluaciju i dalje donekle složen te sadrži oko 40 različitih pokazatelja.

2.3. Usklađenost

Novost u tekućem programskom razdoblju bilo je uvođenje (na temelju drugačije pravne osnove) **instrumenta za opremu za carinske provjere (CCEI)**[4]. Instrument podupire kupnju carinske opreme kako bi carinska tijela mogla provoditi sofisticiranije i dosljednije carinske provjere. Program Carina dopunjuje taj novi instrument poboljšanjem znanja službenika o dostupnim tehnologijama i o tome kako ih najbolje koristiti, i to tako što osigurava forum za razmjenu znanja i primjera dobre prakse. Zbog sve većeg broja zadaća koje carinska tijela

[2] Delegirana uredba Komisije (EU) 2022/2565 o dopuni Uredbe (EU) 2021/444 Europskog parlamenta i Vijeća odredbama o uspostavi okvira za praćenje i evaluaciju.
[3] SWD(2023) 24 final.
[4] Uredba (EU) 2021/1077 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi, u okviru Fonda za integrirano upravljanje granicama, instrumenta za financijsku potporu namijenjenu opremi za carinske provjere.

obavljaju za vrijeme carinske provjere (uglavnom povezanih sa zabranama i ograničenjima kretanja robe preko vanjskih granica) još je važnije da programska potpora bude usklađena s drugim instrumentima, uključujući, među ostalim, sestrinski program kojim upravlja GU TAXUD za provedbu porezne politike (**program Fiscalis**[5]) i CCEI. U međuevaluaciji je dokazana jasna sinergija i komplementarnost ovog programa s programom Fiscalis i CCEI-jem. Jedan je primjer portal LMS, čija je usklađenost s programom Fiscalis povećana zahvaljujući novom zajedničkom portalu. Portal LMS koristi se i za osposobljavanje o opremi za carinske provjere. Usklađenost i suradnja između programa Carina i Fiscalis ostvaruje se zahvaljujući formalnim i neformalnim mehanizmima, među ostalim, usklađenim pristupima/načelima i postupcima upravljanja programom, npr. usklađenim operativnim priručnicima, zajedničkim predlošcima i zajedničkim sastancima nacionalnih koordinatora programa Carina i Fiscalis.

Kao i za prethodni program, osigurana je usklađenost trenutačnog programa s drugim relevantnim instrumentima, no ona se ne bi trebala uzimati zdravo za gotovo, već je na njoj potrebno kontinuirano proaktivno raditi. Konkretnije, s obzirom na specifičan cilj poticanja inovacija u području carinske politike, mogla bi se bolje iskoristiti sinergija s programom **Obzor Europa**[6]. Moguća sinergija mogla bi se iskoristiti i korištenjem Instrumenta za tehničku potporu[7].

2.4. Dodana vrijednost EU-a

Protučinjenične analize korištene u međuevaluaciji omogućuju da se na temelju dokaza pokaže dodana vrijednost uloge EU-a u djelotvornijem i učinkovitijem postizanju ciljeva programa. Dokazi pokazuju da je centralizirani pristup u okviru sustava ICS2 dva do četiri puta troškovno učinkovitiji od alternative. Povratne informacije prikupljene za PoUS potvrđuju da bi u oba ispitana protučinjenična scenarija ukupno financijsko opterećenje nacionalnih proračuna bilo znatno veće nego u hibridnom sustavu, tj. modelu sa središnjim sustavom koji je razvila Komisija i neobveznim vezama (za 1. i 2. fazu) te obveznom vezom (za 2. fazu) koju trebaju uvesti države članice. On podrazumijeva znatna povećanja troškova ulaganja i troškova redovnog rada. Uvođenje novog transeuropskog sustava kao što je sustav CCI EU-a omogućuje i uštedu troškova za države članice. S druge strane, bez zajedničkih specifikacija i središnjih komponenti svaka bi država članica snosila velike troškove zbog potrebe za održavanjem fragmentiranih nacionalnih postupaka. To znači smanjenje ukupne konkurentnosti i povećanje administrativnog opterećenja i troškova za nacionalna carinska tijela. Još je jedan doprinos CCI-ja EU-a činjenica da su države članice u velikoj mjeri koristile zajedničke specifikacije sustava kako bi izgradile i nadogradile nacionalne sustave uvoza, što je dovelo do ušteda troškova i povećanja učinkovitosti te je ujedno doprinijelo usklađenosti s propisima na razini EU-a.

[5] Uredba (EU) 2021/847 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Programa za suradnju u području oporezivanja „Fiscalis”.
[6] Uredba (EU) 2021/695 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi programa Obzor Europa.
[7] Vidjeti: https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument/technical-support-instrument-tsi_hr.

Međuevaluacija potvrđuje da se programom Carina postiže ekonomija razmjera u razvoju IT kapaciteta. Aktivnosti suradnje predstavljaju prilike za suradnju, komunikaciju i umrežavanje u cijelom EU-u. One ne bi bile moguće bez sudjelovanja EU-a, a bitne su za usklađenu provedbu carinske politike EU-a.

Dionici s kojima je provedeno savjetovanje smatrali su da je teško zamisliti alternativne načine rada i suradnje, posebno u pogledu upravljanja digitalnim sustavima koje podupire EU i njihove uloge u carinskoj uniji. Bez programa Carina suradnja i razmjena podataka među zemljama sudionicama morale bi se temeljiti na neformalnim i nestrukturiranim odnosima među državama članicama i s Komisijom ili na službenim kanalima i sporazumima o uzajamnosti, što bi bilo znatno složenije i skuplje provoditi.

Uvođenje zajedničkih komponenti digitalnih sustava na razini EU-a doprinosi ublažavanju raznih poteškoća, odnosno nejednakih kapaciteta nacionalnih carinskih uprava u pogledu IT infrastrukture i dostupnosti opreme; ljudskih resursa i operativnih postupaka; neujednačenog tumačenja i provedbe relevantnog zakonodavstva u carinskim upravama; te geografskih, administrativnih, pravnih i strateških prepreka suradnji.

2.5. Relevantnost

U uzastopnim evaluacijama ponovno je potvrđeno da je potpora EU-a relevantna za carinsku suradnju. Taj je nalaz i dalje općenito valjan. Trenutačni program pokrenut je početkom 2021. za vrijeme jedne krize, točnije pandemije bolesti COVID-19. Zatim je došlo do eskalacije još jedne krize, agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine u veljači 2022. Otada su drugi vanjski događaji destabilizirali geopolitičku situaciju, što je utjecalo na rad carinskih tijela EU-a. Iako je većina programske potpore relativno zadana (jer je namijenjena europskim elektroničkim sustavima), zadovoljila je i **neočekivane nove potrebe**. Programska potpora iskorištena je za izradu smjernica za pretvaranje nezapamćenih mjera ograničavanja (sankcija) nametnutih Rusiji i Bjelarusu u postupke koje carinski službenici (koji se obično ne bi bavili sankcijama tog opsega ili područja primjene) mogu djelotvorno provoditi u svakodnevnom radu. U program je brzo uključena i Ukrajina kao korisnik programa. Nadalje, carinski stručni tim za istočne i jugoistočne kopnene granice (CELBET), koji se financira iz programa Carina, i druge mjere u okviru programa, kao što su ciljani radni posjeti, pružili su pomoć državama članicama koje graniče s Ukrajinom u okviru inicijative za koridore solidarnosti[8] kako bi ukrajinske trgovinske rute ostale otvorene.

Problemi u području **e-trgovine** utvrđeni su prije pokretanja ovog programa i otada se kontinuirano povećavaju. Zato je potrebna temeljitija promjena carinske politike, kako je predloženo u okviru carinske reforme EU-a[9]. Stoga će nakon donošenja reforme možda biti potrebno ponovno procijeniti daljnju relevantnost programa, potencijalno u okviru završne evaluacije programa.

[8] Vidjeti: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/eu-ukraine-solidarity-lanes_hr.
[9] COM(2023) 257 final.

3. Stečena iskustva

U odjeljku u nastavku utvrđuje se skup mogućih stečenih iskustava i (prema potrebi) iznose prijedlozi za poboljšanja u narednim godinama za kontinuiranu provedbu programa.

1. stečeno iskustvo – o potpori EU-a za zajedničke komponente digitalnih sustava

Studije slučaja četiriju velikih europskih elektroničkih sustava pokazuju kako su ulaganja EU-a u zajedničke komponente donijela konkretne koristi za funkcioniranje carinske unije. Bez pomoći EU-a ne bilo moguće ostvariti ambicije CZU-a u planiranom roku. Međuevaluacija je pokazala da bi alternativni scenariji za ispitane sustave bili manje djelotvorni i učinkoviti. Premda se nalazi studija slučaja ne mogu automatski primijeniti na više od 50 europskih elektroničkih sustava, odabrani sustavi ukazali su na razne vrste problema. U tom bi smislu stečena iskustva mogla biti šire primjenjiva u sličnim okolnostima. Komisija je pokazala, na primjer, da može uspješno uvesti velike, složene sustave kao što je ICS2. Međutim, važni čimbenici su postupna provedba, bliska suradnja s privatnim sektorom i pravodobna komunikacija s dionicima. Uspješna provedba programa rada CZU-a ovisi i o nacionalnim projektima, koje Komisija prati, ali su pod kontrolom država članica. Budući da se i pred države članice i pred gospodarske subjekte postavljaju zahtjevi koji stvaraju pritisak na resurse, postoji stalna potreba za programskom potporom u tom području. Nadalje, u međuevaluaciji je utvrđeno da ima prostora za daljnje poboljšanje dijaloga s trgovcima donošenjem tehničkih i operativnih smjernica koje su pogodnije za poslovanje kako bi se smanjilo opterećenje zbog uvođenja ili prelaska na nove sustave.

2. stečeno iskustvo – o djelovanjima u području suradnje

Djelovanja u području suradnje imaju važnu ulogu jer doprinose ljudskoj dimenziji programa Carina. Premda brojna djelovanja djelotvorno funkcioniraju, u djelovanjima u kojima Komisija sudjeluje u manjoj mjeri ponekad dolazi do problema povezanih s odgovornošću i vodstvom država članica. Stoga bi bilo primjereno preispitati trenutačni pristup upravljanju tim djelovanjima.

Tome bi posebno moglo doprinijeti informiranje kako bi više rukovodstvo u nacionalnim upravama bolje razumjelo važnost tih aktivnosti, njihov potencijal i prestiž koji bi se mogao povezati s vođenjem tih aktivnosti (koje predstavlja glavni problem). Ako se taj model ne može donijeti u tekućem programskom razdoblju, mogao bi se razmotriti u okviru predložene carinske reforme.

3. stečeno iskustvo – o sustavu učenja i upravljanja

Iako je LMS nedvojbeno poboljšanje u usporedbi s ranijim sustavima, neke funkcije LMS-a mogle bi se doraditi te bi se mogle poboljšati poveznice sa sustavima država članica za upravljanje učenjem. Time bi se mogla poboljšati učinkovitost i maksimalno povećati povrat ulaganja u resurse za osposobljavanje, čime bi se optimizirale prednosti sustava. Sad kad je sustav razvijen, mogle bi se postaviti i referentne vrijednosti i ciljevi, a provođenjem inicijativa uz niske troškove mogla bi se proširiti publika iz privatnog sektora.

4. stečeno iskustvo – o inovacijama

U prvih nekoliko godina programa steklo se bolje razumijevanje pojma inovacija u području carinske politike (za razliku od inovacija osobito u području razvoja IT-a). Imenovanje posebnog „predvodnika” u inovacijama moglo bi dovesti do bržeg napretka u budućnosti. Predvodnik u inovacijama bio bi odgovoran za promicanje kulture usmjerene na inovacije, vođenje relevantnih radnih skupina i suradnju s kolegama iz GU-a TAXUD, Glavne uprave za migracije i unutarnje poslove (GU HOME), koja je zadužena za političke aspekte istraživačkih i inovacijskih aktivnosti u području civilne sigurnosti, uključujući upravljanje granicama i carinu, te Zajedničkog istraživačkog centra (JRC) i Glavne uprave za istraživanje i inovacije (GU RTD). Kako bi osigurao strateško usmjeravanje i ujednačeno vodstvo za sve dionike, surađivao bi i s vanjskim partnerima, među ostalim s Kontaktnom skupinom za trgovinu GU-a TAXUD, relevantnim istraživačkim projektima povezanima s carinom koje financira EU u okviru programa Obzor Europa i međunarodnim organizacijama kao što je Svjetska carinska organizacija.

5. stečeno iskustvo – o upravljanju projektima

S obzirom na nedavne poteškoće povezane s geopolitičkim kretanjima, razvojem međunarodne trgovine i aktualnom digitalizacijom, potrebno je ostaviti prostora za fleksibilnu i dosljednu potporu. Budući da se velik dio proračuna programa dodjeljuje velikim IT projektima, u budućnosti bi se primjeri primjene najdinamičnijih pristupa upravljanju projektima mogli iskoristiti za daljnje povećanje fleksibilnosti potpore s obzirom na potrebe koje se brzo mijenjaju.

6. stečeno iskustvo – o okviru za praćenje i evaluaciju

Međuevaluacija potvrđuje da je postojeći okvir jednostavniji od prethodnog. Međutim, u okviru se i dalje daje prednost sveobuhvatnom skupu pokazatelja umjesto pojednostavnjenoj verziji lakšoj za korištenje. Kako bi okvir za praćenje i evaluaciju u budućnosti bio učinkovitiji, trebalo bi ozbiljno razmotriti daljnje smanjenje broja pokazatelja i učestalosti izvješćivanja. Kad je riječ o pokazateljima povezanima s europskim elektroničkim sustavima, dodavanjem opisa koji su u skladu s ciljevima programa stekle bi se korisnije informacije od pukih brojčanih podataka. Neki potpokazatelji možda su manje korisni pa bi se mogli ukloniti, dok bi za druge bile korisne periodične evaluacije umjesto godišnjih anketa. Osim toga, pokazatelji koji se odnose na aktivnosti suradnje mogli bi se bolje uskladiti sa specifičnim ciljevima programa i vrstama aktivnosti navedenima u Uredbi o programu Carina ili programu rada. Primjeri inovacija mogli bi se temeljiti na posebnim studijama slučaja, a ne na mišljenjima iz anketa.